

Aartsbisdom Utrecht
Maliebaan 40 3581 CR Utrecht
Postbus 14019 3508 SB Utrecht
Telefoon 030 – 2361570
E-mail: secretariaat@artsbisdom.nl

Decreet tot onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen

WILLEM JACOBUS KARDINAAL EIJK

door de genade van God en de gunst van de Apostolische Stoel
Aartsbisschop van Utrecht

Gezien het feit

dat het bestuur van de R.-K. Parochie Sint Suitbertus te Tiel, Geldermalsen en omstreken (hierna te noemen: het parochiebestuur) middels een brief d.d. 15 juni 2022 aan ondergetekende een met redenen omkleed verzoek heeft voorgelegd om de St. Suitbertuskerk, gelegen Stationsweg 9 te Geldermalsen, aan de goddelijke eredienst te onttrekken en

dat het parochiebestuur in brieven van 17 oktober 2022 en 2 maart 2023 het verzoek nader gemotiveerd heeft;

Overwegende

dat rond 700 St. Suitbertus in het graafschap Teisterbant, dat zich van Vlaardingen tot Tiel uitstreckte, en in het Rijnland het Evangelie verkondigde;

dat in de 12e eeuw in Geldermalsen een tufstenen kerkje gebouwd werd, waaraan omstreeks 1250 een toren werd toegevoegd en die in de 15e eeuw vergroot werd;

dat de middeleeuwse St. Suitbertuskerk te Geldermalsen tijdens de Reformatie in gebruik werd genomen voor de protestantse eredienst en tot op heden protestants is en dat vanaf 1573 het voor rooms-katholieken in Buren niet mogelijk was zich openlijk te organiseren;

dat in 1795 de rooms-katholieken in Buren toestemming kregen een statie op te richten en dat zij in 1834 een eigen kerk gebouwd hebben;

dat in 1855, twee jaar na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie, de statie van Buren tot parochie verheven werd en dat tot deze parochie Asch, Beusichem, Buurmalsen, Erichem, Geldermalsen, Meteren, Ravenswaaij, Tricht en Zoelmond behoorden;

dat in 1885 de pastoor van de toenmalige parochie van Buren, pastoor Miltenburg, van de Erven A.H. Tukker een gedeelte van de Princentuin in Buren kreeg om een nieuwe kerk te bouwen en dat op 1 juni 1887 de plechtige consecratie plaatsvond van de H. Gregoriuskerk;

dat in 1949 in de R.-K. Parochie H. Gregorius te Buren en Geldermalsen een nevenkerk gesticht werd, namelijk de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen, die gebouwd werd naar ontwerp van architect C.H.B. Dionisius;

dat na het jaar 2000 de R.-K. parochies in de West-Betuwe, namelijk de parochies H. Kruisverheffing te Beesd, H. Gregorius te Buren en Geldermalsen, H. Barbara te Culemborg, H. Maria Geboorte te Gellicum, Onze Lieve Vrouw ten Hemelopneming te Maurik, Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming te Rhenoy/ H. Maria Geboorte te Gellicum, H. Maria Geboorte te Rumpst, H. Dominicus te Tiel en HH. Petrus en Paulus te Varik de noodzaak gevoelden om samen te werken en dat daartoe het parochieverband West-Betuwe gevormd werd;

dat de parochies van het parochieverband West-Betuwe door een decreet van ondergetekende met ingang van 1 januari 2010 zijn samengevoegd tot de R.-K. Parochie Sint Suitbertus;

dat de geloofsgemeenschap van Buren en Geldermalsen sindsdien binnen de St. Suitbertusparochie als één geloofsgemeenschap is blijven functioneren;

dat op 1 september 2013 pastorale samenwerking tot stand kwam tussen de R.-K. Parochie Sint Suitbertus en de R.-K. Parochie Heilige Paus Johannes XXIII te Houten, Bunnik, Cothen, 't Goy, Odijk, Schalkwijk, Werkhoven en Wijk bij Duurstede en dat deze parochies sindsdien beschikken over één gezamenlijk pastoraal team en één pastoraal beleid;

dat sinds 28 november 2021 conform een besluit van ondergetekende de H. Dominicuskerk in Tiel dient als eucharistisch centrum van de huidige R.-K. Parochie Sint Suitbertus;

Tevens overwegende

dat in de Sint Suitbertusparochie in de periode 2013 tot 2021 het aantal parochianen dat op zondag ter kerke gaat, daalde van ongeveer 700 naar ongeveer 400;

dat het aantal kerkgangers in de H. Gregoriuskerk te Buren en de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen in de periode 2015 – 2021 gedaald is van ruim 70 naar ongeveer 30;

dat in de Sint Suitbertusparochie in de periode 2006 – 2013 het aantal doopsels terugliep van 122 naar 80 per jaar en in de periode daarna verder terugliept tot ongeveer 5 in 2021;

dat in de H. Gregoriuskerk te Buren en de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen tezamen in de periode 2015 – 2021 jaarlijks gemiddeld 1 kind gedoopt werd;

dat in de Sint Suitbertusparochie in de periode 2006 – 2013 het aantal eerste communies daalde van 153 naar 81 en dat sinds 2016 jaarlijks gemiddeld ongeveer 50 kinderen de Eerste Heilige Communie ontvangen;

dat in de H. Gregoriuskerk te Buren en de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen tezamen in de jaren 2017 – 2019 jaarlijks gemiddeld 5 kinderen de Eerste Heilige Communie ontvingen;

dat het aantal vormsels in de Sint Suitbertusparochie in de periode 2006 – 2013 daalde van 90 naar 78 en sindsdien verder verminderde tot gemiddeld ongeveer 15 per jaar sinds 2020;

dat in de periode 2020 – 2023 jaarlijks gemiddeld 2 kinderen uit Buren en Geldermalsen het sacrament van het Heilig Vormsel ontvingen;

dat in de Sint Suitbertusparochie het aantal kerkelijke huwelijkssluitingen in de periode 2006 – 2013 daalde van 22 naar 10 en sindsdien verder verminderde en dat sinds 2017 gemiddeld ongeveer 3 kerkelijke huwelijkssluitingen plaats vinden;

dat in de H. Gregoriuskerk te Buren en de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen tezamen in de periode van 2013 tot 2021 jaarlijks enkele kerkelijke uitvaarten plaats vonden;

dat het parochiebestuur de bundeling van krachten in de parochie noodzakelijk acht gezien het dalende kerkbezoek, het stijgen van de gemiddelde leeftijd van de kerkgangers en het tekort aan vrijwilligers;

dat naast de maandelijks liturgische viering op zaterdagavond in de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen een liturgische viering op zondagmorgen slechts eens per 6 tot 8 weken mogelijk is vanwege de uitgestrektheid van het werkgebied van het pastoraal team, het grote aantal kerken in de parochies Sint Suitbertus en Heilige Paus Johannes XXIII, namelijk 16, en het huidige aantal leden van het pastoraal team en het aantal beschikbare priester-assistenten;

dat het parochiebestuur verwacht dat de bezetting van het pastoraal team en het aantal beschikbare priester-assistenten in de parochies Sint Suitbertus en Heilige Paus Johannes XXIII zullen afnemen;

dat in Geldermalsen geen vrijwilligers beschikbaar zijn die bij afwezigheid van een priester kunnen voorgaan in liturgische vieringen;

dat het parochiebestuur het in deze situatie niet verantwoord acht de beschikbare menskracht te blijven verdelen over de locaties Buren en Geldermalsen;

dat het parochiebestuur gezien de monumentale status van het kerkgebouw van Buren, de centrale ligging daarvan en de mogelijkheden die het naastgelegen parochiecentrum biedt zowel voor de geloofsgemeenschap van Buren en Geldermalsen als voor de gehele parochie, de keuze voor één kerkgebouw en wel dat van Buren van wezenlijk belang acht voor de blijvende levensvatbaarheid van de geloofsgemeenschap en verwacht dat deze keuze voor de gehele parochie pastoraal de meeste mogelijkheden biedt;

Tevens overwegende

dat volgens het pastoraal beleidsplan 2015-2018 van de R.-K. Heilige Suitbertusparochie en de R.-K. Parochie Heilige Paus Johannes XXIII getiteld ‘Onderweg in geloof’, waarvan de geldigheidsduur verlengd is en waarvan het parochiebestuur op 9 november 2022 besloot dat dit geldig zal zijn tot 31 december 2023 of zoveel eerder als het nieuwe beleidsplan klaar is, het niet langer mogelijk is het volledige pastorale en liturgische aanbod in iedere kerklocatie te handhaven en dat het pastoraal team de bestaande gemeenschappen wil omvormen tot delen van een netwerk waarin een eigen kerkgebouw van minder belang zal zijn;

dat de locatieraad van Buren en Geldermalsen vanaf eind 2016 meermalen beraadslaagd heeft over de vitaliteit en de toekomst van de locatie en op 29 juni 2017 en 22 oktober 2018 informatieavonden georganiseerd heeft over de vitaliteit en de toekomst van de locatie

Buren-Geldermalsen, waarbij op 22 oktober 2018 expliciet gesproken is over het herbestemmen van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen, waarbij drie scenario's van herbestemming besproken werden;

dat op 14 november 2018 de locatieraad van Buren en Geldermalsen aan het parochiebestuur voorgesteld heeft om de vieringen in de locatie Buren-Geldermalsen te concentreren in Buren en dat op 11 december 2018 het parochiebestuur hierover beraadslaagd heeft, beseffend dat de overgang naar één kerkgebouw een ingrijpend proces is en besloot uit te zoeken welke procedure hiervoor gevolgd moet worden;

dat bij de bespreking van de begroting voor 2019 de penningmeester van het parochiebestuur aangaf dat de uitgaven voor leegstaande of minimaal gebruikte gebouwen, waaronder pastorieën, een grote kostenpost vormen en dat het nodig is om beleid hiervoor te ontwikkelen;

dat het parochiebestuur op 23 juni 2019 en 10 juli 2019 zich beraden heeft op het ontwikkelen van een stappenplan voor de verdere samenvoeging van de locatie Buren/Geldermalsen;

dat de locatieraad op 6 september 2019 een informatieavond over de toekomst van de locatie Buren-Geldermalsen georganiseerd heeft waarop gesproken werd over de overgang naar één kerkgebouw en genoemd werd dat vanwege de monumentale status van het kerkgebouw in Buren de onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen voor de hand liggend is;

dat op 12 september 2019 het pastoraal team en het parochiebestuur gesproken hebben over de overgang van de locatie Buren/Geldermalsen naar één kerkgebouw en over geleidelijke vermindering van het aantal de vieringen in 2020 in Geldermalsen;

dat de locatieraad van Buren en Geldermalsen op 8 oktober 2020 aan het pastoraal team te kennen gaf per eind 2020 te willen stoppen met liturgische vieringen in Geldermalsen, dat echter het pastoraal team in reactie daarop aangaf dat daaraan een voorbereidingsproces vooraf dient te gaan en dat daarop het pastoraal team besloot het aantal vieringen in Geldermalsen terug te brengen tot 1x per maand op zaterdagavond;

dat in oktober 2020 een brief aan de parochianen verstuurd werd met betrekking tot overleg over het afscheid van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen;

dat op 4 maart en 8 april 2021 informatieavonden voor de parochianen van de geloofsgemeenschap Buren-Geldermalsen georganiseerd werden, die vanwege de coronapandemie online plaatsvonden;

dat het parochiebestuur in april 2021 besloot om de procedure inzake de voorgenomen sluiting van de kerk Geldermalsen uit te stellen in afwachting van een moment waarop het weer mogelijk zou zijn met de parochianen fysiek bijeen te komen;

dat het pastoraal team op 15 april 2021 besloot voorlopig door te gaan met de maandelijkse vieringen in Geldermalsen;

dat het parochiebestuur in juli 2021 en oktober 2021 meermalen met de bisschoppelijk vicaris voor het Vicariaat Utrecht mgr. drs. H.W. Woorts en met de econoom van het Aartsbisdom Utrecht mr. J.L.W.M. Zuidwijk overlegd heeft over de voortgang inzake de voorgenomen onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen;

dat op 10 november 2021 het parochiebestuur beraadslaagd heeft over het vervolg van de procedure tot onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen;

dat het parochiebestuur op 8 december 2021 besloot de data van de informatieavonden en hoorzittingen vanwege de coronapandemie aan te passen en dat de parochieavond die geagendeerd stond voor 16 december 2021, verplaatst werd naar 19 januari 2022;

dat op 9 december 2021 het pastoraal team overlegd heeft over de pastorale begeleiding van de onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen;

dat op 17 december 2021 de locatieraad over de onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen opnieuw overlegd heeft;

dat op 9 februari 2022 een informatieavond inzake de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen georganiseerd werd;

dat vanwege de coronapandemie de hoorzitting inzake de voorgenomen onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen verdeeld werd over drie bijeenkomsten, die deels ook online werden aangeboden;

dat op 23 februari 2022 een hoorzitting voor de leden van de locatieraad van Buren en Geldermalsen plaats vond en op 9 maart en 6 april 2022 hoorzittingen voor parochianen uit Buren en Geldermalsen plaatsvonden en dat het verslag van de laatste hoorzitting geanonimiseerd op de website van de parochie geplaatst is, met daarbij een document met vragen en antwoorden;

dat de aanwezigen tijdens de hoorzittingen gelegenheid kregen om te reageren op, vragen te stellen over en bezwaren te maken tegen de voorgenomen onttrekking van de St. Suitbertuskerk aan de goddelijke eredienst;

dat hoewel sommige parochianen tijdens de hoorzittingen ten aanzien van de noodzaak van de onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen vragen en twijfels verwoordden en stelden dat de St. Suitbertuskerk in Geldermalsen voor de eredienst behouden moet blijven, zij geen scenario geschetst hebben hoe dit mogelijk te maken en hoe voldoende draagkracht hiervoor te realiseren in de komende jaren;

dat het parochiebestuur de parochianen, die daarom vroegen, tijd gegeven heeft om alternatieven aan te reiken voor het voorgenomen besluit, echter geen voorstellen ontvangen heeft en vastgesteld heeft dat er geen alternatieven zijn ontvangen;

dat vervolgens het parochiebestuur tot de conclusie kwam dat het geen argumenten gehoord heeft, waarom het voorgenomen besluit tot onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk geen doorgang zou kunnen of moeten vinden en dat het parochiebestuur daarbij aangaf dat het tot het voorgenomen besluit gekomen is naar aanleiding van berichten uit de locatieraad over een nijpend tekort aan vrijwilligers en geringe kerkelijke betrokkenheid in Geldermalsen en dat deze geringe kerkelijke betrokkenheid ook gebleken is uit de geringe deelname van parochianen aan de informatieavonden en hoorzittingen in Geldermalsen;

dat zowel het pastoraal team als de locatieraad van Buren-Geldermalsen zich kunnen vinden in de onttrekking van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen aan de goddelijke eredienst;

dat het parochiebestuur meerdere pogingen gedaan heeft in gesprek te raken met de parochianen die zich tegen het voorgenomen besluit tot onttrekking aan de goddelijke eredienst gekeerd hebben;

dat het parochiebestuur op 9 mei 2022 besloten heeft bij ondergetekende de aanvraag in te dienen voor de onttrekking aan de goddelijke eredienst van de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen;

dat op 15 mei 2022 de parochianen in de vieringen zowel te Geldermalsen als te Buren door een kanselmededeling geïnformeerd zijn over het bestuursbesluit om ondergetekende te verzoeken de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen aan de goddelijke eredienst te onttrekken;

dat de parochianen uit Geldermalsen ter kerke kunnen gaan in de H. Gregoriuskerk te Buren op 6 km afstand van Geldermalsen en in de H. Dominicuskerk te Tiel, het eucharistisch centrum van de parochie, op 15 km afstand van Geldermalsen;

dat het pastoraal team de pastorale zorg voor de parochianen in Buren en Geldermalsen zal blijven waarborgen;

dat de laatste Eucharistieviering in de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen op 26 november 2023, de laatste zondag van het liturgisch jaar;

Voorts overwegende

dat de Priesterraad van het Aartsbisdom Utrecht op 8 mei 2023 is ingelicht over de pastorale situatie in de R.-K. Parochie Sint Suitbertus te Tiel, Geldermalsen en omgeving in het algemeen en over die van de geloofsgemeenschap rond de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen in het bijzonder en dat de leden van de Priesterraad zijn gehoord inzake het verzoek van het parochiebestuur aan ondergetekende om de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen aan de goddelijke eredienst te onttrekken;

dat de leden van de Priesterraad op 15 mei 2023 ondergetekende geadviseerd hebben om in te gaan op het verzoek van het parochiebestuur aan ondergetekende om de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen aan de goddelijke eredienst te onttrekken;

dat de voorbereiding van het onderhavige decreet blijkens bovenstaande overwegingen is geschied in overeenstemming met canon 1222, § 2 en canon 50 van het Wetboek van Canoniek Recht 1983;

dat, gelet op het bovenstaande en op canon 1222, § 2 van het Wetboek van Canoniek Recht 1983, sprake is van een ernstige reden die het raadzaam maakt dat de St. Suitbertuskerk te Geldermalsen niet langer voor de goddelijke eredienst worden gebruikt;

Besluit

dat de St. Suitbertuskerk, gelegen aan de Stationsweg 9 te Geldermalsen, met ingang van 27 november 2023 aan de goddelijke eredienst wordt onttrokken en

dat de in de St. Suitbertuskerk achterblijvende altaren, zowel de vaste als de verplaatsbare, geëxsacreerd zijn oftewel hun wijding of zegening verliezen (canon 1238, § 2 CIC/1983) met ingang van de datum waarop de St. Suitbertuskerk wordt onttrokken aan de goddelijke eredienst;

En gelast

dat de pastoor en de overige leden van het bestuur van de R.-K. Parochie Sint Suitbertus er zorg voor dragen dat de nog in de St. Suitbertuskerk aanwezige kerkinventaris die eigendom is van de R.-K. Parochie Sint Suitbertus tijdig veilig gesteld wordt;

dat herbestemming van de eventueel nog in de St. Suitbertuskerk aanwezige kerkinventaris met inachtneming van artikel 53 van het Algemeen Reglement voor het Bestuur van een Parochie van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland dient plaats te vinden;

dat dit decreet ter kennis wordt gebracht van de parochianen van de R.-K. Parochie Sint Suitbertus en overigens op de gebruikelijke wijze wordt bekendgemaakt.

Binnen de peremptoire termijn van 10 nuttige dagen na betekening van dit decreet kan overeenkomstig canon 1734 van het Wetboek van Canoniek Recht 1983 aan ondergetekende schriftelijk een verzoek om herroeping of verbetering van dit decreet gedaan worden.

Als datum van betekening van dit decreet bepaal ik 13 september 2023.

Gegeven te Utrecht, 12 september 2023

+ Willem Jacobus kardinaal Eijk
Aartsbisschop van Utrecht

drs. W.H. van den Dool, diaken
Kanselier Aartsbisdom Utrecht

